

ERHVERVSUDDANNELSER 28. februar 2022

Tilgang til velfærdsuddannelserne fordelt på bopæl og forældres uddannelse

ANALYSE

Udarbejdet af

Mie Dalskov Pihl
Chef for registeranalyse

Anton Lykketoft
Stud.polit.

Tilgangen til velfærdsuddannelserne er størst i Vestjylland, hvor ca. 2,6 pct. af de 19-24-årige i 2020 tilgik, men det halter i København og Nordsjælland, hvor det var lige under to pct. En voksende andel af børn af ufaglærte vælger en velfærdsuddannelse, modsat børn af forældre med en LVU. I forlængelse heraf finder vi, at en stadig mindre andel af optaget på velfærdsuddannelserne sker blandt børn af velfærdsuddannede forældre. I 2010 var 27 pct. af optaget, blandt unge med mindst én forældre med en velfærdsuddannelse. I 2020 var det kun 22 pct.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Tilgangen til velfærdsuddannelserne er størst i Jylland samt Vest- og Sydsjælland, og er nævneværdigt mindre end i resten af landet i København og Nordsjælland.
- I 2020 tilgik knap 2,6 pct. af de 19-24-årige i Vestjylland en velfærdsuddannelse mod kun 1,8 pct. af de 19-24-årige i Nordsjælland.
- Der er sket et fald i andelen af børn af forældre med en lang videregående uddannelse, der tilgår en velfærdsuddannelse - fra 1,8 pct. i 2010 til 1,4 pct. 2020.
- Tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt børn af ufaglærte er steget markant. I 2010 var det kun 1,5 pct. af de 19-24-årige med ufaglærte forældre der startede på en velfærdsuddannelse. I 2020 var det 2,4 pct.
- En stadig mindre andel af optaget på velfærdsuddannelserne sker blandt børn af velfærdsuddannede. I 2010 havde mere end hver fjerde, 27 pct., af dem der startede på velfærdsuddannelserne mindst én velfærdsuddannet forælder. I 2020 var det kun lige over hver femte, 22 pct.

Analysen er lavet i samarbejde med FH.

Tilgang til velfærdsuddannelserne fordelt på bopæl og forældres højeste fuldførte uddannelse

AE har i samarbejde med FH undersøgt tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt de 19-24-årige. Formålet med analysen er at undersøge, hvor stor en andel af ungdomsårgangene, der tilgår velfærdsuddannelserne fordelt på en række forskellige baggrundsfaktorer. I denne analyse belyses tilgangen fordelt på bopæl og forældres højeste fuldførte uddannelse. I tidligere analyser er tilgangen blevet fordelt på karakterer i folkeskolen og gymnasiet.

Velfærdsuddannelser omfatter i analysen uddannelserne til folkeskolelærer, pædagog, socialrådgiver og sygeplejerske. Analysen viser tilgangen de fire velfærdsuddannelser i 2010, 2015 og 2020 for de 19-24-årige pr. 1. januar året efter, dvs. 2011, 2016 og 2021.

Tilgangen til uddannelserne er opgjort som tilgangen i skoleårene 2010, 2015 og 2020. Et skoleår strækker sig fra 1. oktober året før til 30. september i året. Formålet med analysen er ikke en totalkortlægning af tilgangen til uddannelserne, men i stedet at undersøge tilgangen blandt forskellige grupper af unge. Se mere om metoden i boksen.

Del A viser den årlige tilgang til velfærdsuddannelserne fordelt over tid og bopæl. Del B viser tilgangen fordelt på forældres højeste fuldførte uddannelse, samt hvorvidt forældrene også er velfærdsuddannet.

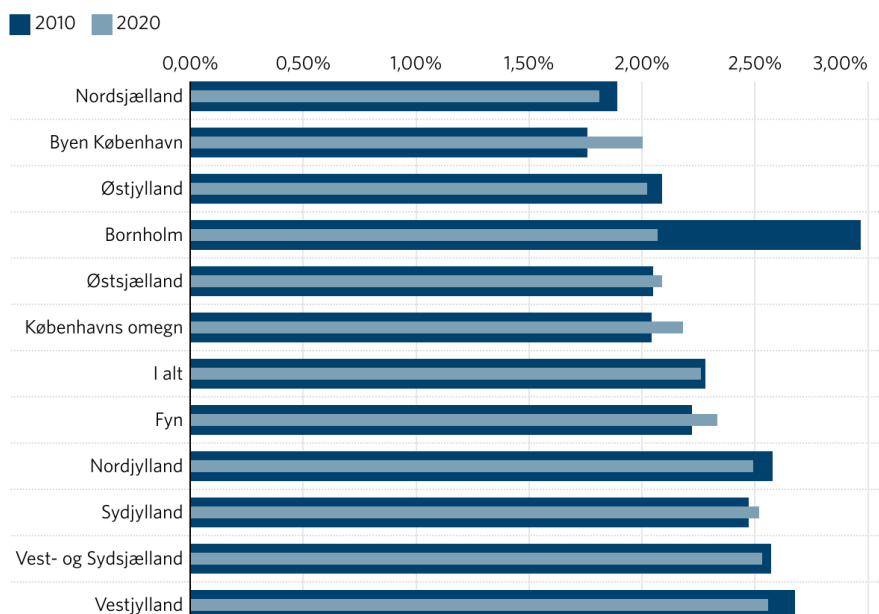
Del A - Tilgang til velfærdsuddannelserne fordelt på bopæl

Figur 1 viser, hvor stor en andel af en ungdomsårgang, der i hhv. 2010 og 2020 tilgik en velfærdsuddannelse fordelt på bopælslandsdel som 15-årig. Figur 2 viser andelen illustreret i et landkort.

FIGUR 1

Færrest unge i København og Nordsjælland vælger en velfærdsuddannelse

Andelen af en ungdomsårgang (19-24-årige), der i et givent år tilgår en af de fire velfærdsuddannelser.

Grafik: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata

Både i 2010 og 2020 tilgik ca. 2,3 pct. af alle 19-24-årige en velfærdsuddannelse. Tilgangen er dog skævt fordelt geografisk. Generelt ses det, at tilgangen til velfærdsuddannelserne er større i det meste af Jylland samt Vest- og Sydsjælland, end den er på landsplan. Samtidigt er tilgangen mindre i København og Nordsjælland.

I 2020 tilgik knap 2,6 pct. af ungdomsårgangen i Vestjylland en velfærdsuddannelse mod kun 1,8 pct. af de 19-24-årige i Nordsjælland. Udviklingen i Nordsjælland har endda været nedadgående. Fra 2010 til 2020 er andelen af den nordsjællandske ungdom, der tilgår en velfærdsuddannelse, faldet med 0,1 procentpoint.

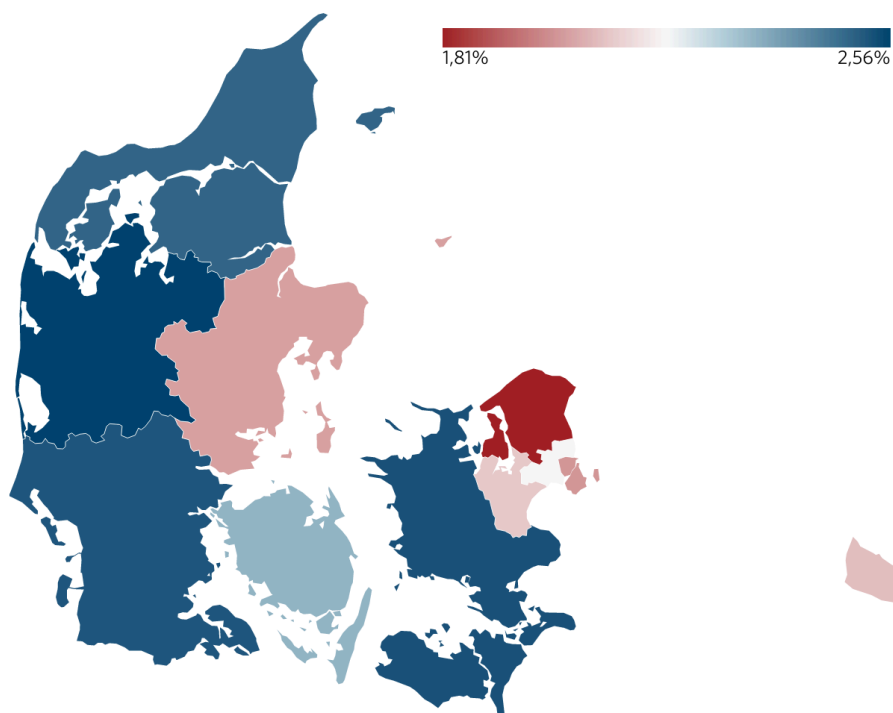
Udviklingen i København stikker dog i den modsatte retning. Hvor det i 2010 var 1,8 pct. af de 19-24-årige københavnere, der tilgik en velfærdsuddannelse, mindst blandt alle landsdele, var det i 2020 2,0 pct., en vækst på 0,2 procentpoint. Ingen landsdel har haft større positiv vækst i andelen af 19-24-årige der tilgår en velfærdsuddannelse.

Bornholm har set det største fald i tilgangen til velfærdsuddannelserne. I 2010 tilgik knap 3,0 pct. af de 19-24-årige en velfærdsuddannelse. I 2020 var andelen faldet til 2,1 pct. - et fald på hele 0,9 procentpoint.

FIGUR 2

Færrest unge fra Nordsjælland starter på en velfærdsuddannelse

Andelen af en ungdomsårgang (19-24-årige), der i et givent år tilgår en af de fire velfærdsuddannelser. Fordelt på bopæl.

Anm.: Bopæl som 15-årig.

Kort: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Del B – Forældres højeste fuldførte uddannelse

I dette afsnit har vi undersøgt tilgangen til velfærdsuddannelserne fordelt på forældres højeste fuldførte uddannelse, samt hvorvidt forældrene selv er velfærdsuddannet. Der tages udgangspunkt i den højeste uddannelse blandt forældrene.

Figur 3 viser andelen af 19-24-årige, der tilgår en velfærdsuddannelse fordelt på forældres højeste uddannelsesniveau. Særligt to tendenser er iøjnefaldende.

Der er sket et markant fald i tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt børn af forældre med en lang videregående uddannelse (LVU). I 2010 startede 1,8 pct. af de 19-24-årige med forældre med en LVU på

en af de fire velfærdsuddannelser. I 2020 var det kun 1,4 pct. hvilket var 0,9 procentpoint mindre end tilgangen for hele ungdomsårgangen i samme år.

Omvendt ses en stor vækst i tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt børn af ufaglærte. I 2010 var det kun 1,5 pct. af de 19-24-årige der tilgik en velfærdsuddannelse hvis forældres højeste fuldførte uddannelse var grundskolen, dvs. 0,8 procentpoint mindre end tilgangen for hele årgangen. I 2020 var andelen steget til 2,4 pct., hele 0,9 procentpoint mere end ti år forinden, samt 0,1 procentpoint mere end ungdomsårgangen som helhed. Samme tendens gør sig gældende blandt børn af forældre hvis højeste fuldførte uddannelse er en gymnasial uddannelse. Her er andelen der tilgår en velfærdsuddannelse steget fra 2,0 pct. i 2010 til 2,4 pct. i 2020.

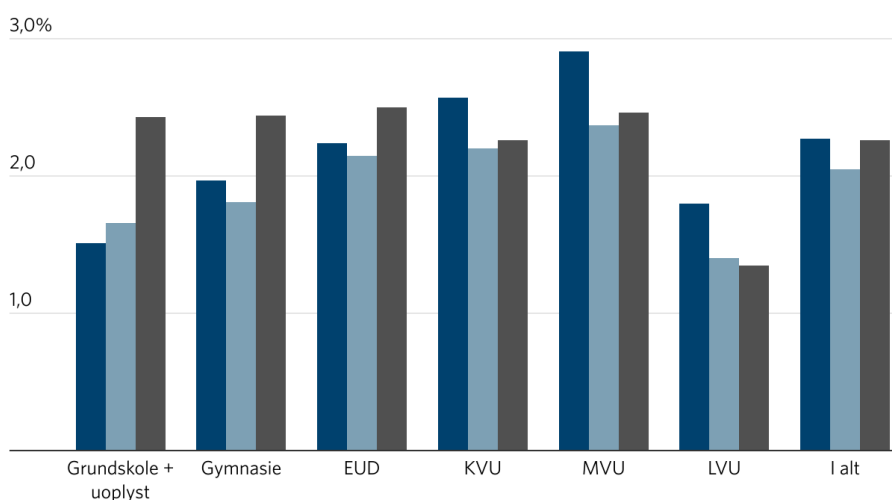
Med andre ord er velfærdsuddannelserne i stigende grad et sted hvor unge bryder den negative sociale arv. Dette resultat er i overensstemmelse med tidligere [AE-analyser](#), der bl.a. viser at pædagoguddannelsen har en overrepræsentation af mønsterbrydere.

FIGUR 3

Størst vækst i tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt børn af ufaglærte

Figuren viser andelen af 19-24-årige, der tilgår en velfærdsuddannelse fordelt på forældres højeste fuldførte uddannelse

■ 2010 ■ 2015 ■ 2020

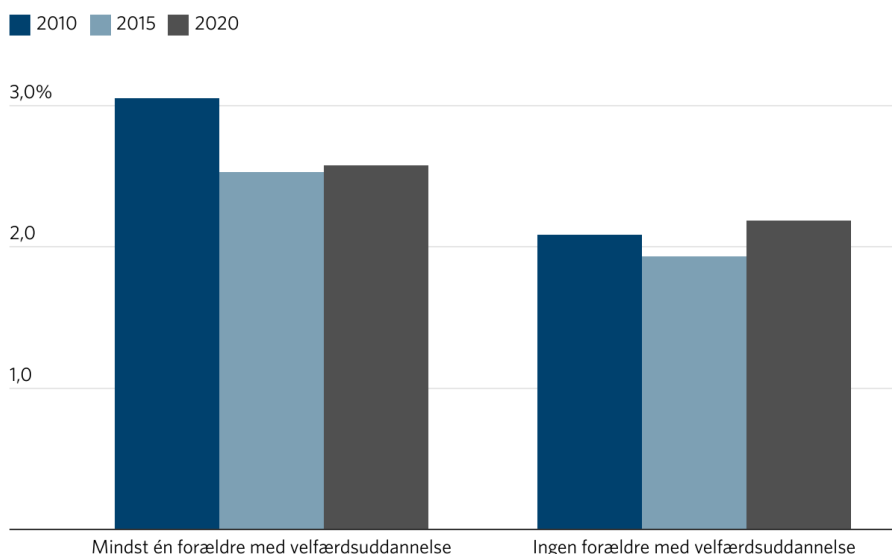
Grafik: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

I forlængelse heraf kan man af figur 4 og 5 aflæse tilgangen til velfærdsuddannelserne fordelt på hvorvidt mindst én forældre selv har en velfærdsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

FIGUR 4

Tilgangen til velfærdsuddannelserne er størst blandt børn af forældre med en velfærdsuddannelse

Figuren viser andelen af 19-24-årige, der tilgår en velfærdsuddannelse fordelt på hvorvidt mindst én forældre har en velfærdsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse eller ej

Grafik: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Af figur 4 vises andelen af 19-24-årige med mindst én velfærdsuddannet forældre, der selv tilgår en velfærdsuddannelse. Det ses umiddelbart at tilgangen til velfærdsuddannelserne er størst blandt dem, der har mindst én forældre med en velfærdsuddannelse. I 2020 var det 2,6 pct. af de 19-24-årige i denne gruppe, der som mindst én af deres forældre, selv tilgik en velfærdsuddannelse. I gruppen af 19-24-årige hvor ingen af forældrene har en velfærdsuddannelse, tilgik 2,2 pct. en velfærdsuddannelse i 2020.

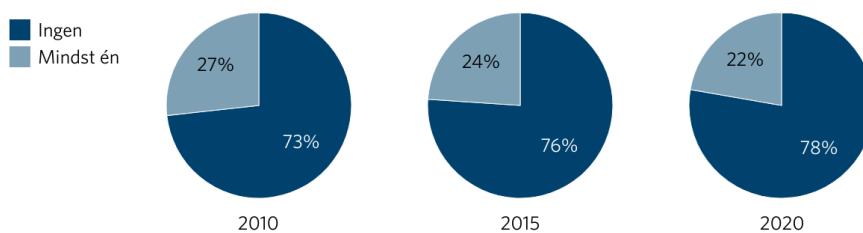
Af figur 5 vises sammensætningen af optaget på velfærdsuddannelserne, fordelt på hvorvidt man har mindst én velfærdsuddannet forældre eller ej. Tendensen er tydelig: en fortsat mindre andel af optaget sker blandt børn af velfærdsuddannede. I 2010 havde mere end hver fjerde, 27 pct., af dem der startede på en velfærdsuddannelse, en forælder med en velfærdsuddannelse. I 2020 var det kun lige over hver femte, 22 pct. På 10 år er der altså fem procentpoint færre på velfærdsuddannelserne, hvis forældre også har en velfærdsuddannelse.

Igen er det værd at bemærke, at velfærdsuddannelserne i stigende grad rummer personer med en anden baggrund – at velfærdsuddannelserne i stigende grad faciliterer brud med den sociale arv.

FIGUR 5

En mindre del af optaget sker blandt børn af velfærdsuddannede

Figuren viser hvor stor en andel af de 19-24-årige, der tilgår de fire velfærdsuddannelser, der har mindst én forældre med en velfærdsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

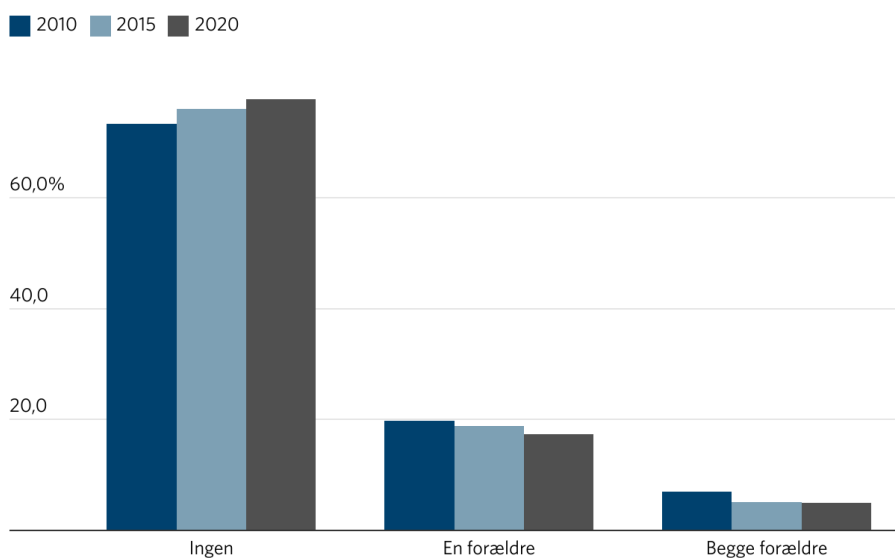
Grafik: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Slutteligt viser figur 6 tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt de 19-24-årig fordelt på antallet af forældre med en velfærdsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Det fremgår af figuren, at det for ca. hver 20 ny studerende på velfærdsuddannelserne i 2020 gælder, at begge forældre også har en velfærdsuddannelse. Andelen er dog faldet. I 2010 var pct. af optaget på velfærdsuddannelserne udgjort af unge, hvor begge forældre var velfærdsuddannet.

FIGUR 6

Hver 20. ny studerende fra velfærdsuddannelserne har selv forældre med en velfærdsuddannelse

Tilgangen til velfærdsuddannelserne blandt de 19-24-årige fordelt på hvor mange af personens forældre der har en velfærdsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

Grafik: • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

| Metode

Sådan har vi gjort

Del B viser, hvor stor en andel af de 19-24-årige, der i 2010, 2015 og 2020 tilgår en velfærdsuddannelse, fordelt på bopæl og forældres højeste fuldførte uddannelse. Analysen omfatter personer med bopæl i Danmark pr. 1. januar 2021, 2016 og 2011. Tilgangen er opgjort som dem, der tilgår en af de fire velfærdsuddannelser i løbet af et studieår. Et studieår kører fra oktober måned året før til september måned i året. Det betyder at tilgangen for 2021 er opgjort fra oktober 2019 til september 2020. Alder er opgjort ultimo året, dvs. 2020, 2015 og 2010. Det er desuden et krav at man også boede i Danmark det år, man fyldte 15 år.

Del B bygger således på 360-405.000 personer pr. år.

De fire velfærdsuddannelser er defineret således:

- Pædagog – DISCED undergruppe "502015 Pædagog, MVU"
- Lærer– DISCED undergruppe "502020 Folkeskolelærer, MVU"
- Sygeplejersker - - DISCED gruppe "50893510 Sygepleje og sundhedspleje, MVU"
- Socialrådgiver – DISCED undergruppe "503840 Socialrådgivning og formidling, MVU"

Bopæl for de 19-24-årige er opgjort efter den registrerede bopælskommune/bopælslandsdel det år, man fyldte 15 år. I fordelingen på bopæl indgår hele populationen af de 19-24-årige i 2010, 2015 og 2020.

Forældrenes højeste fuldførte uddannelse er defineret som den højeste fuldførte uddannelse blandt forældrenejf. Danmarks Statistiks uddannelsesnomenklatur (DISCED15). Opgørelsen er lavet det år barnet fyldte 15 år. En universitetsbachelor behandles som værende en lang videregående uddannelse og et adgangsgivende uddannelsesforløb behandles som en gymnasial uddannelse.

Der analyseres yderligere på hvorvidt forældrene har en af de fire velfærdsuddannelser, samt hvorvidt der er tale om en eller begge forældre.

I fordelingen på forældres højeste fuldførte uddannelse, er personer hvor begge forældre mangler personnummer udeladt. Populationen er således marginalt mindre i denne del af analysen.